

УДК 349.6:550

 DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.10869348>
P.C. KIRIN,

 провідний науковий співробітник Державної установи "Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України", доктор юридичних наук, доцент, м. Київ, Україна; e-mail: kirinr@ukr.net;

 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0089-4086>

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ТА ПРОДАЖУ ОБ'ЄКТІВ ГЕМОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН

R.S. KIRIN,

 Leading Researcher, State Institution "V.K. Mamutov Institute of Economic and Legal Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine", Doctor of Law, Associate Professor, Kyiv, Ukraine; e-mail: kirinr@ukr.net;

 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0089-4086>

LEGAL SUPPORT FOR THE ASSESSMENT AND SALE OF OBJECTS OF GEMOLOGICAL RELATIONS

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Постановка проблеми. Динаміці цін на гемологічні об'єкти притаманні не лише річні коливання, обумовлені впливом попиту та пропозиції, а й достатньо суттєва реакція на гемологічні властивості каміння, геолого-мінералогічні умови його залягання, гірничо-технічні способи та засоби видобування, а також місця і форми його реалізації. Натомість діяльності щодо оцінки та продажу об'єктів гемологічних відносин, тривалий час приділялася залишкова увага і не лише суто у експертних та/чи господарських аспектах, а й у їх правовому забезпеченні. **Мета** роботи полягає в аналізі актуальних питань цінової політики, системи правового забезпечення експертної оцінки та видів продажу об'єктів гемологічних відносин в Україні. Серед **методів** формально-юридичний, за яким визначено зміст і специфіку оцінки та продажу бурштину; правового аналізу з вивчення і розгляду приписів чинного законодавства, що регулює операції з об'єктів гемологічних відносин; порівняльно-правовий – розкрито спільні та відмінні особливості формування цін на необроблений бурштин в Україні та закордоном. **Результати.** Запропоновано розглядати поняття "ринкова ціна на бурштин", як ціну, за якою бурштин передається іншому власнику за умови, що продавець бурштину бажає передати, а покупець бажає його отримати на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такий бурштин, а також ціни, які склалися на ринку бурштину або ідентичного каміння у порівнянних економічних (комерційних) умовах. Встановлено, що порядок офлайн-продажу гемологічних об'єктів (крім бурштину) встановлює особливості щодо: мети продажу; суб'єкта пріоритетного права на придбання; обсягу продажу; підстав продажу; ціни гемологічних об'єктів. Порядок онлайн-продажу бурштину на е-аукціоні характеризується визначенням: суб'єкта і підстав проведення аукціону; підстав продажу; форм реалізації; об'єкта продажу. **Висновки.** Визначено сучасну систему правового забезпечення відносин оцінки та продажу гемологічних об'єктів: тарифи на роботи, пов'язані з проведенням гемологічної експертизи та форм висновків за її результатами; порядок продажу гемологічних об'єктів (крім бурштину); порядок продажу бурштину на е-аукціоні; порядок продажу на аукціонах гемологічних виробів; експеримент із продажу окремих гемологічних виробів на е-аукціоні.

Ключові слова: гемологічний об'єкт; дорогоцінне каміння; Держфонд; Держсховище; оцінка; ціна; експертиза; продаж

Problem statement. The dynamics of prices for gemological objects is characterized not only by annual fluctuations caused by the influence of supply and demand, but also by a rather significant reaction to the gemological properties of stones, geological and mineralogical conditions of their occurrence, mining methods and means of extraction, as well as places and forms of their sale. Instead, the activities related to the valuation and sale of gemological objects have long received residual attention, not only in terms of expert and/or business aspects, but also in terms of their legal support. The **purpose** of this paper is to analyze the current issues of pricing policy, the system of legal support for expert evaluation and types of sale of gemological objects in Ukraine. Among the **methods** is the formal-legal one, which determine the content and specifics of amber valuation and sale; legal analysis to study and review the provisions of current legislation governing transactions with

objects of gemological relations; comparative legal methods to reveal common and distinctive features of pricing for raw amber in Ukraine and abroad. **Results.** The author proposes to consider the concept of "market price for amber" as the price at which amber is transferred to another owner, provided that the seller of amber is willing to transfer it and the buyer is willing to receive it on a voluntary basis, both parties are mutually independent in law and in fact, have sufficient information about such amber, as well as prices prevailing on the market for amber or identical stones in comparable economic (commercial) conditions. It is established that the procedure for offline sale of gemological objects (except for amber) establishes specifics regarding the purpose of the sale; the subject of the priority right to purchase; the volume of the sale; the grounds for the sale; the price of gemological objects. The procedure for the online sale of amber at an e-auction is characterized by the definition of: the subject and grounds for holding the auction; the grounds for sale; forms of sale; the object of sale. **Conclusions.** The modern system of legal support for the relations of valuation and sale of gemological objects is determined: tariffs for work related to gemological examination and forms of conclusions based on its results; procedure for the sale of gemological objects (except for amber); procedure for the sale of amber at an e-auction; procedure for the sale of gemological products at auctions; experiment on the sale of certain gemological products at an e-auction.

Keywords: gemological object; precious stones; State Fund; State Depository; valuation; price; examination; sale

Постановка проблеми

Сукупність різновидів каменесамодіючої сировини в Україні, станом на 2011 р., була віднесена до категорії Г, тобто до виду мінеральної сировини, родовища яких на той час не розроблялися і недостатньо вивчені, але в перспективі можуть стати важливими для економіки держави, виходячи з потреб галузей промисловості. Серед них традиційними для України різновидами є: бурштин, топаз, берил тощо. Оцінені запаси бурштину, родоніту, виявлені також прояви смарагду, рубіну, сапфіру, аметисту та різноманітного ювелірно-виробного каміння, але їх перспективи на той час ще не були з'ясовані [1].

Подібну оцінку об'єктам гемологічних відносин надано у Загальнодержавній програмі розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 р. Особливу увагу привертає той факт, що, наприклад, приріст ресурсів бурштину на 2021–2030 рр., був запланований у розмірі 240,0 т.

При цьому, за інформацією профільного екологічного міністерства (наразі – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України), щороку в Україні нелегально видобувається від 120 до 300 т бурштину, а легальний видобуток у 2019 р. оцінювався лише у 2,8 т. Хоча, за даними Державної служби геології та надр України наша країна посідає третє місце в світі після Польщі та РФ за розвіданими запасами бурштину – близько 1430,8 т. [2].

На цьому тлі, діяльності щодо оцінки та продажу об'єктів гемологічних відносин тривалий час приділялася залишкова увага і не лише суто у експертних та/чи господарських аспектах, а й у їх правовому забезпеченні. Так, у Переліку актів законодавства України та *acquis* Європейського Союзу щодо пріоритетних сфер адапта-

ції, які згадуються у розділах 2 "Законодавство про компанії" та 3 "Банківська діяльність", з 8 актів гемологічного законодавства наразі чинними є лише 2 [3]. Тож, дослідження питань, пов'язаних із правовим регулюванням відносин щодо оцінки та продажів гемологічних об'єктів, є актуальним та своєчасним.

Зазначені проблеми, в силу свого міжгалузевого характеру, достатньо значного об'єму та відносної складності їх вирішення, хоча і були у полі зору дослідників таких галузей знань як мінералогія, геологія, екологія, економіка, бізнес, управління, проте залишалися не надто затребувані й розглядалися у відповідній площині. Подібна ситуація спостерігається і у юридичній науці, де питання у сфері дорогоцінного каміння розглядалися вченими, що представляють адміністративне, цивільне, господарське, екологічне та кримінальне право. Серед останніх публікацій за обраною темою відмітимо деяких авторів та напрями їх наукових пошуків: В. Індутний, Н. Мережко, Н. Калуга – оцінка якості та вартості дорогоцінного каміння [4]; П. Баранов, В. Коротаєв, О. Сливна – особливості ціноутворення на вироби з бурштину в сучасних умовах [5]; Я. Пустовойтова – проблеми сучасного стану протидії незаконному видобутку дорогоцінного каміння органогенного утворення [6]; Ю. Тітова – засади організації і діяльності Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України (далі – Держсховище) [7]; А. Вербієць – бурштин-сирець як предмет оперативного пошуку [8] та інших.

Втім, в силу значної об'ємності та міжгалузевого характеру предмету досліджень, окремі проблеми правового забезпечення оцінки та продажу об'єктів гемологічних відносин залишилися недостатньо розглянутими, а відтак

мають достатній науково-практичний інтерес. Звідси, *метою* роботи є аналіз актуальних питань цінової політики, системи правового забезпечення експертної оцінки та видів продажу об'єктів гемологічних відносин в Україні. Її *новизна* полягає в запропонованому автором підході до формування ціни на бурштин шляхом інтеграції дій та відповідних суб'єктивних та об'єктивних ознак, обумовлених сучасною системою правового забезпечення гемологічних відносин. *Завданням* статті є розкриття загальних проблем гемологічної галузі України; проведення огляду цінової політики світового на вітчизняного ринків на бурштин; з'ясування сучасного стану правового забезпечення оцінки та продажу об'єктів гемологічних відносин в Україні.

Загальні проблеми гемологічної галузі України

Природне кольорове каміння, як корисні копальни загальнодержавного значення, у ринкових умовах мають достатній потенціал для наповнення бюджету. При цьому, певні їх види можуть дати значний прибуток при відносно невеликих інвестиціях у їх розвідку і освоєння за короткий проміжок часу. Найбільш конкурентоспроможним, з усіх видів природного дорогоцінного каміння, на сьогодні визнаний бурштин. Його продаж як у необробленому вигляді, так і у готових виробках може стати надійним джерелом поповнення бюджету коштами, у тому числі валютними [1].

Проте, після трьох років "затишшя" в Україні знову з'явився "чорний ринок" бурштину. Нелегальні копачі знову "конкурують" на ринках, виставляючи ціну на бурштин на 20–30 % менше за видобутий легальним шляхом, не обтяжуючи себе податковими та природоохоронними зобов'язаннями. Про це заявляють у компанії з видобутку бурштину ТОВ "Центр "Сонячне ремесло", першому та найбільшому приватному підприємстві, яке входить до Concorde Capital і здійснює промисловий видобуток бурштину-сирцю на родовищі "Володимирець-Східний" [9].

Втім, показники Державного бюджету України, щодо надходжень від гемологічних об'єктів, поки що не надто оптимістичні. Наприклад, якщо порівнювати дві статті бюджетів довоєнного 2021 р. та теперішнього 2024 р. [10], а саме: 1) надходження коштів від Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння (далі – Держфонд); 2) рентна плата за користування

надрами для видобування бурштину; то їх показники будуть відповідно такими (тис. грн): 2021 р. – 11022,9 та 369200; 2024 р. – 13235,1 та 27100. Тобто, якщо надходження до Держфонду мають зрости на 20 %, то рентна плата від бурштину навпаки – зменшиться, причому більш ніж у 13 разів.

Більше того, у 2020 р. очікувалося, що до державного бюджету має надійти 532,1 млн грн від рентної плати за надрокористування для видобутку бурштину, але реальна цифра виявилася значно меншою – 2,9 млн грн. [11]. План надходжень за цією статтею держбюджету виконано трохи більше ніж на 0,5 відсотка.

За таких умов, навряд чи можна підтримати позицію І. Лебідь та О. Піддубного, які, в якості одного з основних напрямів для змін, визначили введення державної монополії на його видобування та припинення недержавного видобутку [12].

Огляд цінової політики на бурштин: світ та Україна

Для більш детального аналізу стану світових та вітчизняних цін на об'єкти гемологічних відносин варто відштовхуватися від положень ст. 9 Закону України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними" [13] (далі – закон про ДМіДК) оплата ДМіДК, які закуповуються до Держфонду і знаходяться на зберіганні у Держсховищі, а також продаж цінностей із Держсховища здійснюються за ринковими цінами, діючими на день продажу.

Ринкову ціну, якщо застосувати положення Податкового кодексу України [14] щодо бурштину, слід розглядати як ціну, за якою бурштин передається іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такий бурштин, а покупець бажає отримати його на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такий бурштин, а також ціни, які склалися на ринку бурштину або ідентичного каміння у порівняних економічних (комерційних) умовах.

Наприклад, на рис. наведено графіки, що відображають динаміку цін на бурштин-сирець в доларах США за 1 кг, що видобувався на прибалтійських та українських родовищах у 2018–2021 рр.

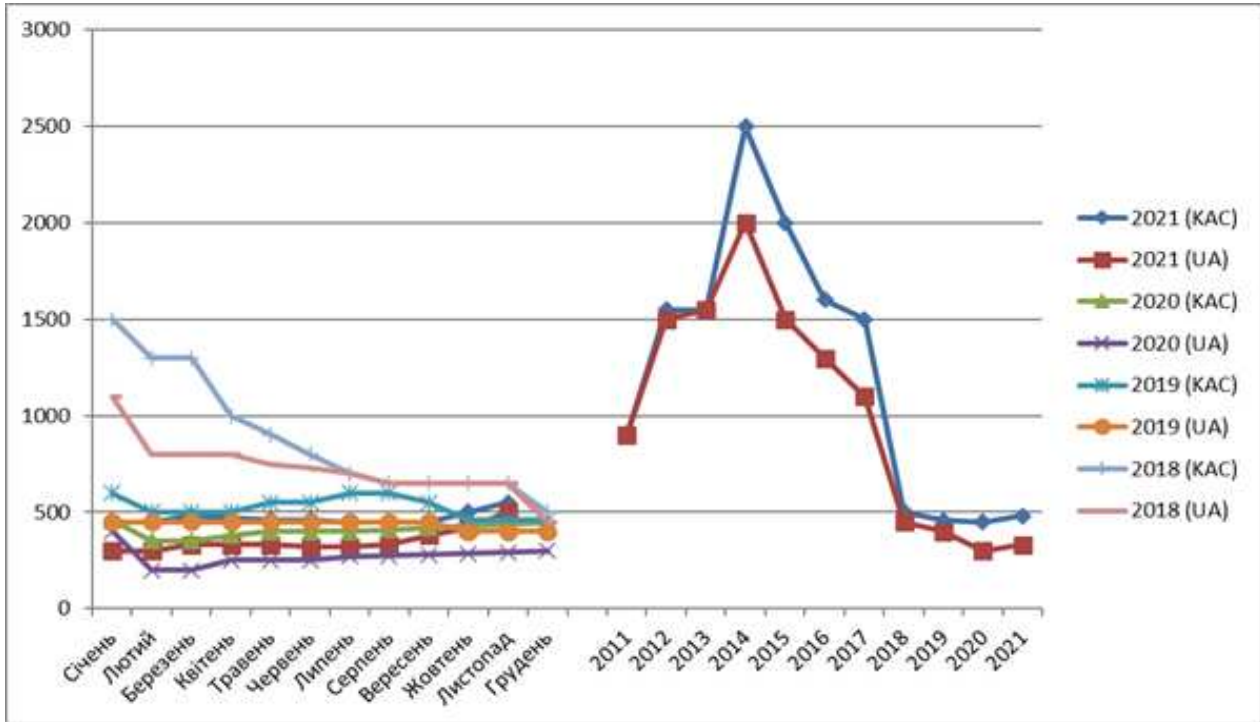

Рисунок – Динаміка цін на бурштин-сирець в доларах США за 1 кг 2018–2021 рр. (складено автором за даними [15], КАС – родовища Joint Stock Company Kaliningrad Amber Combine; UA – бурштинові родовища України)

В таблиці 1 наведено середні ціни в доларах США за 1 кг, а також кінцеві ціна, що залежать від кількості замовлення, а також фракції бурштин-сирця станом на початок 2023 р.

Таблиця 1 – Натуральний високоякісний бурштин-сирець (необроблений) з України (станом на 15.01.2023 р.) [16]

Фракція бурштину (вага, г)	Середня ціна в доларах США за 1 кг (кінцева ціна, залежить від кількості замовлення)	Доступна кількість на місяць, кг
до 2	50	350
2-5	200	120
5-10	450	85
10-20	950	60
20-50	1500	75
50-100	1800	80
100-200	2000	50
200-300	залежить від параметрів каменю	50
300-400	залежить від параметрів каменю	50

А у таблиці 2 – ціни на бурштин-сирець, що реалізується в Україні одним із приватних підприємств.

Таблиця 2 – Ціни на бурштин-сирець (складено автором за даними ФОП Глодовський Ю.А. [16])

Фракція бурштину (вага, г)	Вигляд зразків	Ціна в доларах США за 1 кг	Мінімальна партія, кг
до 4		20	30
4-8		30	30
10-20		50	30
20-50		250	5

В таблиці 3 наведені середні ціни в доларах США без податку на додану вартість та вартості доставки за 1 кг бурштину, якими оперує державний ринок України, а також вітчизняний, китайський та польський "чорні ринки". Обов'язки з підготовки та видання періодичних довідників оптових цін на діаманти, дорогоцінне, напівдорогоцінне та декоративне каміння покладено

урядом на Державний гемологічний центр України (далі – ДГЦУ) при Міністерстві фінансів України (далі – Мінфін) [18]. Щоквартальне інформаційно-довідкове видання "Довідник цін коштовного та декоративного каміння" містить інформацію про динаміку цінових показників на природне дорогоцінне, напівдорогоцінне та декоративне каміння у сировині та виробках [19].

Таблиця 3 – Середні ціни в доларах США без податку на додану вартість та вартості доставки за 1 кг бурштину (2016-2017 рр.) [20]

Фракція бурштину (вага, г)	ДГЦУ	Україна	Китай	Польща
до 2	15-30	10-70	-	100
2-5	60-80	100-400	70-500	400-500
5-10	168-335	400-700	450-1200	1600-2400
10-20	330-660	1100-1700	1000-2500	3000-4000
20-50	663-1325	2800-3700	3000-5000	5500-7000
50-100	945-1890	3500-4900	5000-8000	8000-10000
100-200	1215-2430	5000-6700	6000-6500	12000-14000
200-300	1590-3180	6700-7300	індивідуально	13000-16000
300-500	1670-3340	індивідуально	індивідуально	індивідуально

Ціни ДГЦУ – з довідника коштовного та декоративного каміння за вересень 2017 р., ціни "чорного ринку" України, Китаю та Польщі – за даними експертів InColsulting [20].

Як бачимо, динаміці цін на бурштин притаманні не лише річні коливання, обумовлені впливом попиту та пропозиції, а й достатньо суттєва реакція на гемологічні властивості каміння, геолого-мінералогічні умови його залягання, гірничо-технічні способи та засоби видобування, а також місця і форми його реалізації. Тобто, в даному випадку слід вести мову про специфічну інтеграцію операцій (дій) щодо бурштину, як то: а) виникнення та припинення права власності; б) надходження до місць зберігання; в) зберігання та відпуск; г) зберігання та експонування; д) зміна вмісту або фізичного стану під час видобутку, виробництва та використання; є) ввезення в Україну з-за кордону та вивезення з України. Ці дії слід розглядати у безпосередньому зв'язку із сукупністю відповідних суб'єктивних (суб'єкти, суб'єктивна сторона) та об'єктивних (об'єкти, об'єктивна сторона) ознак.

До цього переліку гемологічних дій необхідно додати й проведення гемологічної експертизи, наслідком якої, серед іншого, є також встановлення "вартості каміння, наданого для дослідження" [21]. Правові засади експертного забезпечення формування вартості індивідуальних зразків бурштину розглядалися в одній з попередніх публікацій [22].

Сучасний стан правового забезпечення оцінки та продажу об'єктів гемологічних відносин в Україні

Проведення гемологічної експертизи державними суб'єктами судово-експертної діяльності, визначеними ст.7 Закону України "Про судову

експертизу" [23], слід визнати державною судовою гемологічною експертизою. Натомість, ДГЦУ, який є науковою бюджетною установою, проводить, виходячи з відкритої інформації, *незалежну експертизу (виділено мною, Р.К.)* діамантів, іншого дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення (перли, бурштин), напівдорогоцінного каміння, коштовних органічних матеріалів (корали, кістка, перламутр) у сировині, виробках та колекційних зразках, їх штучних замінників й імітацій [24]. За результатами експертизи видається Висновок експертизи гемологічних об'єктів за формою, затвердженою Мінфіном [25]. При цьому, варто звернути увагу на те, що в цій формі (додаток 10) окрім терміну "оцінна вартість", наявна примітка, відповідно до якої слідує, що ДГЦУ проводить *незалежну експертизу гемологічних об'єктів, а експерт не несе відповідальності за можливу комерційну вартість (виділено мною, Р.К.)* об'єкта експертизи.

Тобто, слід розрізняти поняття "оцінна вартість гемологічного об'єкту", як вірогідну ціну, за яку гемологічний об'єкт може бути проданий на ринку на дату оцінки, та "комерційну вартість гемологічного об'єкту", як ціну або вартість, яку споживач готовий заплатити за гемологічний об'єкт (купити) на ринку.

Крім того, використовуючи аналогію із земельним законодавством [26], можна запропонувати й інші важливі для оцінки гемологічних об'єктів терміни, а саме: "вартість гемологічного об'єкту" – еквівалент цінності гемологічного об'єкту, виражений у ймовірній сумі грошей, яку може отримати продавець; "ціна гемологічного об'єкту" – фактична сума грошей, сплачена за перехід прав на гемологічний об'єкт або на подібний до нього гемологічний об'єкт від продав-

ця до покупця; "експертна грошова гемологічно-го об'єкту" – результат визначення вартості гемологічного об'єкту та пов'язаних з ним прав оцінювачем (експертом з питань оцінки гемологічного об'єкту) із застосуванням сукупності підходів, методів та оціночних процедур, що забезпечують збір та аналіз даних, проведення розрахунків і оформлення результатів у вигляді звіту.

Експертна грошова оцінка гемологічного об'єкту має передбачати визначення ринкової (імовірної ціни продажу на ринку) або іншого виду вартості об'єкта оцінки (заставна, страхова тощо), за яку він може бути проданий (придбаний) або іншим чином відчужений на дату оцінки відповідно до умов угоди [27]. Крім того, заслуговує на увагу й метод ціноутворення зразків бурштину на основі гемолого-споживчих індикаторів, розробка якого стала результатом спільної роботи гемологів, геологів та правників [28].

Якщо звертатись до стану правового забезпечення реалізації гемологічних об'єктів із Держфонду, то окрім базового закону про ДМіДК, ці відносини регулюються низкою підзаконних актів, серед яких основним є урядова постанова, якою визначено порядок продажу, у тому числі гемологічних об'єктів, з Держфонду [29].

Його новелою стала диференціація правових режимів вказаного порядку, а саме [30]: а) продаж ДМіДК (крім бурштину) з Держфонду; б) продаж бурштину з Держфонду.

У першому випадку продаж ДМіДК (крім бурштину) з Держфонду; здійснюється Держсховищем на підставі рішення Мінфіну з такими особливостями:

1) мета продажу: 1.1) задоволення виробничих, наукових, соціально-культурних, інвестиційних та інших потреб держави; 1.2) запит суб'єктів господарювання; 1.3) запит на світовому ринку; 1.4) інші цілі, визначені Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ);

2) суб'єкт пріоритетного права на придбання - суб'єкти господарювання для виконання державних замовлень та задоволення інших потреб держави;

3) обсяг продажу – визначається Мінфіном за зверненням Держсховища;

4) підстава продажу – договір купівлі-продажу після попередньої оплати вартості гемологічних об'єктів;

5) ціна гемологічних об'єктів – продаж здійснюється за ринковими цінами.

У другому випадку порядок визначає процедуру продажу бурштину з Держфонду на аукціоні в електронній торгівлі системі (онлайн-аук-

ціон, інтернет-аукціон, далі – е-аукціон) та характеризується такими особливостями:

1) суб'єкт і підстава проведення аукціону – Держсховище на підставі рішення Мінфіну;

2) підстава продажу – продаж на е-аукціоні на підставі договору, укладеного між оператором та Держсховищем;

3) форма реалізації – без фактичної його передачі оператору із забезпеченням збереження Держсховищем;

4) об'єкт продажу – перелік бурштину у вигляді лотів із зазначенням інформації щодо його кількісних та якісних характеристик та стартової ціни кожного лота, яка визначається за результатами гемологічної експертизи бурштину відповідно до законодавства.

При цьому встановлений порядок проведення е-аукціонного продажу бурштину оперує такими ціновими термінами як: поточна ціна лота (ціна лота в інтерактивному режимі реального часу); стартова ціна лота (початкова ціна продажу лота, яка визначається за результатами гемологічної експертизи бурштину); ціна реалізації лота (фактична сума коштів, за які було реалізовано лот на аукціоні).

Так, наприклад, Держсховище 15.02.2024 р. проводить аукціон за регламентом з можливістю зниження стартової ціни з продажу бурштину через систему е-продажу "Прозорро.Продажі" (prozorro.sale). На торги аукціону за регламентом з можливістю зниження стартової ціни виставляється 19 лотів з них 17 необробленого та 2 обробленого каміння [31].

Втім, не можна не враховувати й наявність "дивних колізій". Зокрема, правоохоронці рапортують про тони вилученого нелегального бурштину. Далі, після рішень судів про конфіскацію каміння у дохід держави, він потрапляє до Держсховища, де бурштин проходить гемологічну оцінку та виставляється на продаж. Але потім виявляється, що майже всі покупці скаржаться на його погану якість. Є версія, що вилучений правоохоронцями бурштин на шляху до Держсховища підмінюють [20].

Разом із е-аукціоном в Україні діє порядок продажу на офлайн-аукціонах виробів з ДМіДК [32]. Крім того, в Україні є чинним Тимчасовий порядок продажу окремих виробів з ДМіДК шляхом проведення е-аукціону. Перелік цінностей для продажу на е-торгах визначає постійна аукціонна комісія Мінфіну за поданням Держсховища [33]. По суті, аукціон, як форма торгівлі, при якій необроблені гемологічні об'єкти продаються через систему конкурентного залучення

заявок від потенційних покупців, став в Україні домінуючим способом продажу.

В аспекті аналізу системи національного законодавства з обраної теми варто зауважити, що його формування, у хронологічному порядку, відбувалося з метою врегулювання наступних груп відносин щодо гемологічних об'єктів:

1) тарифи на роботи, пов'язані з проведенням експертизи та форм висновків за результатами експертизи гемологічних об'єктів [25];

2) порядок продажу ДМіДК з Держфонду [29];

3) порядок продажу бурштину з Держфонду на е-аукціоні [29];

4) порядок продажу на аукціонах виробів з ДМіДК з Держфонду [32];

5) проведення експерименту із запровадження продажу окремих виробів з ДМіДК з Держфонду на е-аукціоні [33].

Наведена система гемологічних відносин щодо оцінки та продажу гемологічних об'єктів дає підстави запропонувати внести відповідні зміни до гемологічного законодавства, або ж розробити нову редакцію закону про ДМіДК, прийнятого майже 30 років тому.

Висновки

Таким чином, проведений аналіз окремих проблем цінової політики, системи правового забезпечення експертної оцінки та видів продажу об'єктів гемологічних відносин в Україні, дозволив дійти наступних узагальнень.

1. Встановлено, що динаміці цін на бурштин притаманні не лише річні коливання, обумовлені впливом попиту та пропозиції, а й достатньо суттєва реакція на гемологічні властивості каміння, геолого-мінералогічні умови його залягання, гірничо-технічні способи та засоби видобування, а також місця і форми його реалізації. Тобто в даному випадку слід вести мову про специфічну інтеграцію операцій (дій) щодо бурштину у безпосередньому зв'язку із сукупністю відповідних суб'єктивних (суб'єкти, суб'єктивна сторона) та об'єктивних (об'єкти, об'єктивна сторона) ознак.

2. Виявлено, що довоєнні (2020, 2021 рр.) та сучасні (2024 р.) показники Державного бюджету України, щодо надходжень від гемологічних об'єктів, свідчать про їх різновекторність, яка демонструє плани на зростання надходжень коштів від Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння (8500, 11022,9 та 369200 тис. грн) та падіння від рентної плати за користування надрами для видобування бурштину (532100 (отримано 2900), 13235,1 та 27100).

3. Запропоновано, враховуючи положення Податкового кодексу України, розглядати поняття "ринкова ціна на бурштин", як ціну, за якою бурштин передається іншому власнику за умови, що продавець бурштину бажає передати, а покупець бажає його отримати на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такий бурштин, а також ціни, які склалися на ринку бурштину або ідентичного каміння у порівняних економічних (комерційних) умовах.

4. Запропоновано розрізняти поняття "оцінна вартість гемологічного об'єкту", як вірогідну ціну, за яку гемологічний об'єкт може бути проданий на ринку на дату оцінки, та "комерційну вартість гемологічного об'єкту", як ціну або вартість, яку споживач готовий заплатити за гемологічний об'єкт (купити) на ринку. Використовуючи аналогію із земельним законодавством, запропоновано важливі для оцінки гемологічних об'єктів терміни: - "вартість гемологічного об'єкту"; - "ціна гемологічного об'єкту"; - "експертна грошова гемологічного об'єкту".

5. Встановлено, що порядок офлайн-продажу гемологічних об'єктів (крім бурштину) з Держфонду встановлює особливості щодо: мети продажу; суб'єкта пріоритетного права на придбання; обсягу продажу; підстав продажу; ціни гемологічних об'єктів. Порядок онлайн-продажу бурштину з Держфонду на е-аукціоні характеризується визначенням: суб'єкта і підстав проведення аукціону; підстав продажу; форм реалізації; об'єкта продажу.

6. Визначено сучасну систему правового забезпечення відносин оцінки та продажу гемологічних об'єктів, яка представлена приписами, що регулюють наступні групи відносин щодо гемологічних об'єктів: тарифи на роботи, пов'язані з проведенням гемологічної експертизи та форм висновків за її результатами; порядок продажу гемологічних об'єктів (крім бурштину); порядок продажу бурштину на е-аукціоні; порядок продажу на аукціонах гемологічних виробів; проведення експерименту із запровадження продажу окремих гемологічних виробів на е-аукціоні; запропоновано внести відповідні зміни до гемологічного законодавства.

Конфлікт інтересів

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Вираз вдячності

Дослідження виконано з власної ініціативи та не отримало будь-якого фінансування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року: Закон України від 21.04.2011 № 3268-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3268-17#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
2. Петрушко Л. Бурштиновий бізнес відлякує інвесторів через чорний ринок. Скільки на ньому можна заробити легально? (05.07.2021). <https://forbes.ua/company/yantarnaya-likhoradka-kak-legalno-zarabotat-na-chernom-rynke-02072021-1959> (дата звернення: 10.02.2024)
3. Перелік актів законодавства України та *acquis* Європейського Союзу у пріоритетних сферах адаптації (розділи 2–7) до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу" від 18.03.2004 № 1629-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629%D0%B1-15#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
4. Індутний, В., Мережко, Н., & Калуга, Н. (2019). Оцінка якості та вартості дорогоцінного каміння. *Товарознавчий вісник*, 1(11), 63–78. <https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2018-11-08>
5. Баранов, П. М., Коротаєв, В. М., & Сливна, О. В. (2023). Особливості ціноутворення на вироби з бурштину в сучасних умовах. *Криміналістичний вісник*, 40(2), 68–76, 77. <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2023-40-2-68>
6. Пустовойтова Я. В. Проблеми сучасного стану протидії незаконному видобутку дорогоцінного каміння органогенного утворення. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право*. 2021. Вип. 4(52). С. 68–73. [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.4\(52\).248143](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.4(52).248143)
7. Тітова Ю. О. Засади організації і діяльності Державного сховища дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України. *Право та державне управління*. 2020. № 4. С. 277–284. <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.4.39>
8. Вербієць А. С. Бурштин-сирець як предмет оперативного пошуку. *Правові новели*. 2020. № 11. С. 257–261. <https://doi.org/10.32847/ln.2020.11.33>
9. Жарикова А. В Україні знову з'явився "чорний ринок" бурштину. (30.03.2023). <https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/30/698605/> (дата звернення: 10.02.2024)
10. Про Державний бюджет України на 2024 рік: Закон України від 09.11.2023 № 3460-IX. *Офіційний вісник України*. 2023. № 105, Ст. 6271.
11. Легальний видобуток бурштину: скільки коштують дозволи (23.03.2021). <https://www.slovovidlo.ua/2021/03/23/infografika/finansy/lehalnyj-vydobutok-burshtynu-skilky-koshtuyut-dozvoly> (дата звернення: 10.02.2024)
12. Лебідь І. В., Піддубний О. Ю. "Бурштинове питання" в Україні: превенція та наслідки. *Право. Люди-на. Довкілля*. 2022. Т. 13. № 3. С. 43–49. <https://doi.org/10.31548/law2022.03.004>
13. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними: Закон України від 18.11.1997 № 637/97-ВР. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/637/97-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
15. Joint Stock Company Kaliningrad Amber Combine. https://www.wikiwand.com/en/Kaliningrad_Amber_Combine (дата звернення: 10.02.2024)
16. Natural high quality raw (rough) Amber from Ukraine. Current Prices (Last update 15.01.2023). <http://amber-europe.com/rawamber.html> (дата звернення: 10.02.2024)
17. Бурштин сирець. <https://amberroom.rv.ua/ua/yantar-tsena> (дата звернення: 10.02.2024)
18. Про видання довідників оптових цін на діаманти, дорогоцінне, напівдорогоцінне та декоративне каміння: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.1995 № 369. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/369-95-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
19. Довідник цін коштовного та декоративного каміння. <https://gems.org.ua/ua/s6.php> (дата звернення: 10.02.2024)
20. Шершень А. Щоб нажитись, бурштин не треба копати, достатньо його – підмінити (08.12.2017). <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2360716-konfiskovanij-burstin-hto-vinen-so-kamin-poganoi-akosti.html> (дата звернення: 10.02.2024)
21. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 № 1950/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
22. Baranov, P., Kirin, R., Korotaiev, V., & Shevchenko, S. (2021). Legal Principles of expert Provision for

- Value Formation of individual Amber Samples. *Forensic Herald*, 36(2), 44–58.
<https://doi.org/10.37025/1992-4437/2021-36-2-44>
23. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
 24. Експертиза коштовного каміння. <https://www.gems.org.ua/expes.php> (дата звернення: 10.02.2024)
 25. Про затвердження: тарифів на роботи, пов'язані з проведенням експертизи та підготовкою експертів-гемологів з дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння; форм висновків за результатами експертизи дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння; форми "Свідоцтва", а також "Положення про акредитацію експертів-гемологів дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння": наказ Міністерства фінансів України від 29.01.1997 № 19 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 01.07.2014 № 737).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0072-97#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
 26. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
 27. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2002 № 1531. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-n#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
 28. Kirin, R., Baranov, P., Shevchenko, S., & Korotayev, V. (2022). Method of price formation of amber samples on the basis of gemmological-consumer indicators. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 31(2), 321–332. <https://doi.org/10.15421/112230>
 29. Про порядок продажу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння з Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.1998 № 653 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28.11.2012 № 1096).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-98-n#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
 30. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 653: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1069. *Офіційний вісник України*. 2022. № 80. Ст. 4837.
 31. Проведення аукціону з продажу дорогоцінного каміння органогенного утворення – бурштину. (31.01.2024). <https://dsmfu.org.ua> (дата звернення: 10.02.2024)
 32. Про затвердження Порядку продажу на аукціонах виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння з Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України: наказ Міністерства фінансів України від 01.06.2006 № 517. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0735-06#Text> (дата звернення: 10.02.2024)
 33. Про проведення експерименту із запровадження продажу окремих виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння з Державного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння України шляхом проведення електронного аукціону: наказ Міністерства фінансів України від 15.12.2016 № 109. *Офіційний вісник України*. 2017. № 9. Ст. 288.

REFERENCES

1. *Pro zatverdzhennia Zahalnodержavnoi prohramy rozvytku mineralno-syrovynnoi bazy Ukrainy na period do 2030 roku* [On approval of the National Program for the Development of the Mineral Resources Base of Ukraine for the period up to 2030]. *Zakon Ukrainy* (21.04.2011 No. 3268-6).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3268-17#Text> (in Ukr.).
2. Petrushko, L. (2021). *Burshtynovyi biznes vidliakuie investoriv cherez chornyi rynek. Skilky na nomu mozna zarobyt lehalno?* [The amber business scares investors away because of the black market. How much can you earn on it legally?]. <https://forbes.ua/company/yantarnaya-likhoradka-kak-legalno-zarabotat-na-chernom-rynke-02072021-1959> (in Ukr.).
3. *Perelik aktiv zakonodavstva Ukrainy ta acquis Yevropeiskoho Soiuzu u priorytetnykh sferakh adaptatsii (rozdyly 2-7) do Zahalnodержavnoi prohramy adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu, zatverdzhenoї Zakonom Ukrainy Pro Zahalnodержavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu* [List of legislative acts of Ukraine and the EU acquis in the priority areas of adaptation (sections 2-7) to the National Program for the Adaptation of Ukrainian Legislation to the Legislation of the European Union, approved by the Law of Ukraine "On the National Program for the Adaptation of Ukrainian Legislation to the Legislation of the European Union"] (18.03.2004 No. 1629-4). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629%D0%B1-15#Text> (in Ukr.).
4. Indutnyi, V., Merezhko, N., & Kaluha, N. (2019). Otsinka yakosti ta vartosti dorohotsinnoho kaminnia [Assessment of the quality and value of gemstones]. *Tovaroznavchyi visnyk*, 1(11), 63–78.
<https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2018-11-08> (in Ukr.).
5. Baranov, P. M., Korotaiev, V. M., & Slyvna, O. V. (2023). Osoblyvosti tsinoutvorennia na vyroby z

- burshtynu v suchasnykh umovakh [Features of Pricing of Amber Products in modern Conditions]. *Krymalistychnyi visnyk*, 40(2), 68–76, 77. <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2023-40-2-68> (in Ukr.).
6. Pustovoitova, Ya.V. (2021). Problemy suchasnoho stanu protydii nezakonomu vydobutku dorohotsinnoho kaminnia orhanohennoho utvorennia [Problems of the Current State of Counteraction to Illegal Extraction of Precious Stones of Organogenic Formation]. *Visnyk NTUU "KPI". Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, 4(52), 68–73. [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.4\(52\).248143](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.4(52).248143) (in Ukr.).
 7. Titova, Yu. O. (2020). Zasady orhanizatsii i diialnosti Derzhavnogo skhovyshcha dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia Ukrainy. [Principles of Organization and Operation of the State Storage of Precious Metals and Precious Stones of Ukraine]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, (4), 277–284. <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.4.39> (in Ukr.).
 8. Verbiets, A. S. (2020). Burshtyn-syrets yak predmet operatyvnoho poshuku [Raw amber as a subject of operational search]. *Pravovi novely*, (11), 257–261. <https://doi.org/10.32847/ln.2020.11.33> (in Ukr.).
 9. Zharykova, A. (2023). V Ukraini znovu z'явився "chornyi rynok" burshtynu [The black market for amber has reappeared in Ukraine]. <https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/30/698605/> (in Ukr.).
 10. Pro Derzhavnyi biudzhet Ukrainy na 2024 rik [On the State Budget of Ukraine for 2024]. *Zakon Ukrainy* (09.11.2023 No. 3460-9). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 2023, (105), 6271 (in Ukr.).
 11. *Lehalnyi vydobutok burshtynu: skilky koshtuiut dozvolu* [Legal amber mining: how much do permits cost] (23.03.2021). <https://www.slovoidilo.ua/2021/03/23/infografika/finansy/lehalnyi-vydobutok-burshtynu-skilky-koshtuyut-dozvolu> (in Ukr.).
 12. Lebid, I. V., & Piddubny, O. Yu. (2022). "Burshtynove pytannya" v Ukraini: preventsiya ta naslidky ["Amber issue" in Ukraine: prevention and consequences]. *Pravo. Lyudyna. Dovkillya*, 13(3), 37–43. <https://doi.org/10.31548/law2022.03.004> (in Ukr.).
 13. *Pro derzhavne rehuliuвання vydobutku, vyrobnytstva i vykorystannia dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia ta kontrol za operatsiiamy z nymy* [On State Regulation of Mining, Production and Use of Precious Metals and Precious Stones and Control over Operations with Them]. *Zakon Ukrainy* (18.11.1997 No. 637/97-VR). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/637/97-%D0%B2%D1%80#Text> (in Ukr.).
 14. *Podatkovi kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine]. *Zakon Ukrainy* (02.12.2010 No. 2755–6). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (in Ukr.).
 15. Joint Stock Company Kaliningrad Amber Combine. https://www.wikiwand.com/en/Kaliningrad_Amber_Combine
 16. Natural high quality raw (rough) Amber from Ukraine. Current Prices (Last update 15.01.2023). <http://amber-europe.com/rawamber.html>
 17. *Burshtyn syrets* [Raw amber]. <https://amberroom.rv.ua/ua/yantar-tsena> (in Ukr.).
 18. *Pro vydannia dovidnykiv optovykh tsin na diamanty, dorohotsinne, napivdorohotsinne ta dekoratyvne kaminnia* [On the publication of wholesale price guides for diamonds, precious, semi-precious and ornamental stones]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy* (31.05.1995 No. 369). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/369-95-%D0%BF#Text> (in Ukr.).
 19. *Dovidnyk tsin koshtovnoho ta dekoratyvnoho kaminnia*. [Price guide for precious and decorative stones]. <https://gems.org.ua/ua/s6.php> (in Ukr.).
 20. Shershen, A. (2017). *Shchob nazhytys, burshtyn ne treba kopaty, dostatno yoho – pidminyty* [To make money, you don't have to dig for amber, you just have to replace it]. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2360716-konfiskovanij-burstin-hto-vinen-so-kamin-poganoi-akosti.html> (in Ukr.).
 21. *Pro zatverdzhennia Instruksii pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen ta Naukovo-metodychnykh rekomendatsii z pytan pidhotovky ta pryznachennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen* [On Approval of the Instruction on Appointment and Conduct of Forensic Examinations and Expert Studies and Scientific and Methodological Recommendations on Preparation and Appointment of Forensic Examinations and Expert Studies]. *Nakaz Ministerstva yustytisii Ukrainy* (08.10.1998 No. 53/5) (u redaktsii nakazu Ministerstva yustytisii Ukrainy vid 26.12.2012 No. 1950/5). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (in Ukr.).
 22. Baranov, P., Kirin, R., Korotaiev, V., & Shevchenko, S. (2021). Legal Principles of expert Provision for Value Formation of individual Amber Samples. *Forensic Herald*, 36(2), 44–58. <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2021-36-2-44>
 23. *Pro sudovu ekspertyzu* [About forensic expertise]. *Zakon Ukrainy* (25.02.1994 No. 4038–12). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (in Ukr.).
 24. *Ekspertyza koshtovnoho kaminnia* [Examination of gemstones]. <https://www.gems.org.ua/exps.php> (in Ukr.).
 25. *Pro zatverdzhennia: taryfiv na roboty, poviazani z provedenniam ekspertyzy ta pidhotovkoiu ekspertiv-hemolohiv z dorohotsinnoho, napivdorohotsinnoho ta dekoratyvnoho kaminnia; form vysnovkiv za rezultatamy ekspertyzy dorohotsinnoho, napivdorohotsinnoho ta dekoratyvnoho kaminnia; formy "Svidot-*

- stva", a takozh "Polozhennia pro akredytatsiiu ekspertiv-hemolohiv dorohotsinnoho, napivdorohotsinnoho ta dekoratyvnoho kaminnia" [On approval of: tariffs for works related to examination and training of gemologists on precious, semi-precious and decorative stones; forms of conclusions based on the results of examination of precious, semi-precious and decorative stones; forms of "Certificate" and "Regulations on Accreditation of Gemologists of Precious, Semi-Precious and Decorative Stones"]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy (29.01.1997 No. 19) (u redaktsii nakazu Ministerstva finansiv Ukrainy vid 01.07.2014 No. 737). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0072-97#Text> (in Ukr.).
26. *Pro otsinku zemel* [On land assessment]. Zakon Ukrainy (11.12.2003 No. 1378–4). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text> (in Ukr.).
27. *Pro ekspertnu hroshovu otsinku zemelnykh dilianok* [On expert monetary valuation of land plots]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy (11.10.2002 No. 1531). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-n#Text> (in Ukr.).
28. Kirin, R., Baranov, P., Shevchenko, S., & Korotayev, V. (2022). Method of price formation of amber samples on the basis of gemmological-consumer indicators. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 31(2), 321–332. <https://doi.org/10.15421/112230>
29. *Pro poriadok prodazhu dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia, dorohotsinnoho kaminnia orhanohennoho utvorennia ta napivdorohotsinnoho kaminnia z Derzhavnoho fondu dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia Ukrainy* [On the Procedure for the Sale of Precious Metals and Precious Stones, Precious Stones of Organogenic Formation and Semiprecious Stones from the State Fund of Precious Metals and Precious Stones of Ukraine]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy (07.05.1998 No. 653) (u redaktsii postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.11.2012 No. 1096). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-98-n#Text> (in Ukr.).
30. Pro vnesennia zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 7 travnia 1998 No. 653 [On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 653 of May 7, 1998]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy (27.09.2022 No. 1069). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, (80), 4837 (in Ukr.).
31. *Provedennia auktsionu z prodazhu dorohotsinnoho kaminnia orhanohennoho utvorennia – burshtynu* [Holding an auction for the sale of organogenic gemstones – amber]. (31.01.2024). <https://dsmfu.org.ua> (in Ukr.).
32. *Pro zatverdzhennia Poriadku prodazhu na auktsionakh vyrobiv z dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia, dorohotsinnoho kaminnia orhanohennoho utvorennia ta napivdorohotsinnoho kaminnia z Derzhavnoho fondu dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia Ukrainy* [On Approval of the Procedure for Sale at Auctions of Precious Metals and Precious Stones, Precious Stones of Organogenic Formation and Semiprecious Stones from the State Fund of Precious Metals and Precious Stones of Ukraine]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy (01.06.2006 No. 517). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0735-06#Text> (in Ukr.).
33. Pro provedennia eksperymentu iz zaprovadzhennia prodazhu okremykh vyrobiv z dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia, dorohotsinnoho kaminnia orhanohennoho utvorennia ta napivdorohotsinnoho kaminnia z Derzhavnoho fondu dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnia Ukrainy shliakhom provedennia elektronnoho auktsionu [On conducting an experiment to introduce the sale of certain products made of precious metals and precious stones, precious stones of organogenic formation and semiprecious stones from the State Fund of Precious Metals and Precious Stones of Ukraine through an electronic auction]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy (15.12.2016 No. 109). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 2017, (9), 288 (in Ukr.).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
Форум права: 78 pp. 65–76 (1).

Related identifiers:

10.5281/zenodo.10869348

http://forumprava.pp.ua/files/065-076-2024-1-FP-Kirin_9.pdf

http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2024_1_9.pdf

License (for files):

[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 31.01.2024
Accepted: 23.02.2024
Published: 26.02.2024
Available online: 26.02.2024

Cite as:

Кірін, Р. С. (2024). Правове забезпечення оцінки та продажу об'єктів гемологічних відносин. *Форум Права*, 78(1), 65–76. <http://doi.org/10.5281/zenodo.10869348>

Kirin, R. S. (2024). Pravove zabezpechennya otsinky ta prodazhu obyektiv gemolohichnykh vidnosyn [Legal Support for the Assessment and Sale of Objects of Gemological Relations]. *Forum Prava*, 78(1), 65–76. <http://doi.org/10.5281/zenodo.10869348>